

6.17.9. Pracovnílékařské služby

<http://www.guard7.cz/nabidka/lexikon-bozp/pracovnelekarske-sluzby>

Podmínky a povinnosti v oblasti pracovnílékařských služeb stanovuje Zákon č. 373/2011 Sb. a Vyhláška č. 79/2013 Sb.

Jednou z povinností zaměstnavatele je sdělit všem zaměstnancům, u kterého **poskytovatele pracovnílékařských služeb** jim budou poskytnuty pracovnílékařské služby a jakým druhům očkovaní a jakým preventivním prohlídkám a vyšetřením jsou povinni se podrobit. Zaměstnavatel je povinen umožnit zaměstnancům podrobit se tomuto očkovaní, prohlídkám a vyšetřením.

Pracovnílékařské služby jsou zdravotní služby preventivní, jejich součástí je:

- hodnocení vlivu pracovní činnosti, pracovního prostředí a pracovních podmínek na zdraví,
- provádění preventivních prohlídek,
- hodnocení zdravotního stavu za účelem posuzování zdravotní způsobilosti k práci,
- poradenství zaměřené na ochranu zdraví při práci a před pracovními úrazy a nemocemi z povolání,
- školení v poskytování první pomoci,
- pravidelný dohled na pracovištích.

Doba výkonu jednotlivých služeb je specifikovaná v [příloze č. 1 Vyhlášky č. 79/2013 Sb.](#)

 Obsah pracovnílékařských služeb

 Rozsah pracovnílékařských služeb

Poskytovatel pracovnělékařských služeb

- poskytovatel v oboru všeobecné praktické lékařství, nebo
- poskytovatel v oboru pracovní lékařství.

Smlouva o pracovnělékařských službách

Každý zaměstnavatel musí uzavřít písemnou smlouvu s poskytovatelem pracovnělékařských služeb. U prací zařazených do **kategorie první** může zaměstnavatel zajišťovat provádění pracovnělékařských prohlídek a posuzování zdravotní způsobilosti k práci u **registrujícího poskytovatele zaměstnance** nebo uchazeče o zaměstnání a to na základě písemné žádosti. Pokud u zaměstnavatele dojde ke změně zařazení práce do kategorie vyšší než kategorie první, musí do 3 měsíců ode dne, kdy k této změně došlo uzavřít smlouvu novou nebo doplnit starou.

 Povinnosti a práva zaměstnavatele

 Povinnosti zaměstnance

 Povinnosti a práva poskytovatele pracovnělékařských služeb

Úhrada pracovnělékařských služeb

Zaměstnavatel hradí pracovnělékařské služby, s výjimkou posuzování nemocí z povolání a sledování vývoje zdravotního stavu při lékařských

preventivních prohlídkách u nemocí z povolání a po skončení rizikové práce. Vstupní lékařskou prohlídku hradí osoba ucházející se o zaměstnání. Zaměstnavatel hradí vstupní lékařskou prohlídku, pokud uzavře s uchazečem o zaměstnání pracovněprávní nebo obdobný vztah, nestanoví-li jiný právní předpis jinak nebo osoba ucházející se o zaměstnání se s případným zaměstnavatelem nebo zaměstnanec se zaměstnavatelem dohodne jinak nebo stanoví-li právní předpis jinak.

[Pracovnělékařské prohlídky](#)

Související legislativa

[Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách](#)

[Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách](#)

[Vyhláška č. 79/2013 Sb., o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče](#)

Hodnocení zdravotního stavu zaměstnanců nebo osob ucházejících se o zaměstnání:

- zjišťování vlivu pracovní činnosti, pracovního prostředí a pracovních podmínek na jejich zdravotní stav a vývoj zdravotního stavu a posouzení zdravotní způsobilosti k práci, a to při pracovnělékařských prohlídkách, kterými jsou lékařské prohlídky prováděné poskytovatelem pracovnělékařských služeb nebo registrujícím poskytovatelem v oboru všeobecné praktické lékařství,
- hodnocení výsledků sledování zátěže organismu zaměstnanců působením rizikových faktorů pracovního prostředí, včetně

výsledků biologických expozičních testů, za účelem stanovení této zátěže,

- hodnocení výsledků cíleně prováděných studií odezvy zdravotního stavu zaměstnanců na konkrétní pracovní podmínky,
- zpracování rozborů vzniku a příčin pracovních úrazů, výskytu nemocí z povolání nebo ohrožení nemocí z povolání, nebo nemocí souvisejících s prací,
- hodnocení údajů o vlivu pracovní činnosti, pracovního prostředí a pracovních podmínek na zdraví zaměstnanců a s tím související nemocnosti,
- sledování vlivů rizikových faktorů pracovních podmínek, které se mohou nepříznivě projevit i po delší době na zdraví zaměstnanců, a to v rámci pracovní lékařské prohlídky, je-li to s ohledem na charakter těchto faktorů účelné.

Poradenská činnost:

- v problematice ergonomie včetně fyziologie práce, psychologie práce, režimu práce a odpočinku, stanovení výkonových norem,
- při projektování, výstavbě a rekonstrukci pracovišť a dalších zařízení zaměstnavatele,
- při zavádění nových technologií, látek a postupů, z hlediska jejich vlivu na pracovní podmínky a zdraví zaměstnanců,
- při úpravách pracovních míst, včetně míst pro zaměstnance se zdravotním postižením,
- při výběru technických, technologických a organizačních opatření a výběru osobních ochranných pracovních prostředků,
- v problematice pitného režimu a poskytování ochranných nápojů,
- v problematice pracovní rehabilitace,
- při výcviku a výchově zaměstnanců v oblasti ochrany a podpory zdraví při práci, správných pracovních návyků a při rekvalifikaci zaměstnanců nezpůsobilých vykonávat dosavadní práci,

- při identifikaci nebezpečí a hodnocení rizik při práci a při zařazování prací do kategorií podle Zákona č. 258/2000 Sb.
- při zpracování plánu pro řešení mimořádných událostí,
- k návrhům opatření k nápravě v případě zjištění závad, které mohou vést u zaměstnanců k poškození zdraví,
- spočívající v provádění školení zaměstnanců určených zaměstnavatelem v první pomoci a zpracování návrhu vybavení pracoviště prostředky pro poskytování první pomoci pro zaměstnavatele.

Dohled:

- pravidelný dohled na pracovištích a nad výkonem práce za účelem zjišťování a hodnocení rizikových faktorů,
- dohled v zařízení závodního stravování a dalších zařízeních zaměstnavatele
- hodnocení rizik s využitím informací o míře expozice rizikovým faktorům při výkonu práce a výsledků analýzy výskytu nemocí z povolání, pracovních úrazů a nemocí souvisejících s prací,
- spolupráce při vypracování návrhů pro zaměstnavatele na odstranění zjištěných závad, včetně návrhu na zajištění měření rizikových faktorů pracovních podmínek.

Smlouvu o poskytování pracovnělékařských službách může zaměstnavatel uzavřít s více poskytovateli.

Dohled na všech pracovištích zaměstnavatele se vykonává nejméně:

- jedenkrát za 2 kalendářní roky u prací zařazených do kategorie první,
- jedenkrát za rok u ostatních prací.

Dokumentace o pracovnělékařských službách obsahuje:

- záznamy o obsahu, datu a místě poskytnutí poradenství,
- záznamy o dohledu a rozsahu, datum a místo provedení dohledu, popisu zjištěných skutečností včetně identifikace nebezpečí a hodnocení rizik, návrhy opatření a způsob seznámení zaměstnavatele se závěry,
- výsledky provedených analýz, biologických expozičních testů a obdobné záznamy,
- kopie rozhodnutí orgánu ochrany veřejného zdraví o zařazení práce do kategorie včetně oznámení zaměstnavatele o zařazení práce do kategorie druhé,
- kopie výsledků šetření příslušných inspekčních orgánů,
- kopie výsledků měření rizikových faktorů pracovních podmínek.

Zaměstnavatel je povinen:

- umožnit pověřeným zaměstnancům poskytovatele pracovnělékařských služeb vstup na každé své pracoviště a sdělit jim informace potřebné k hodnocení a prevenci rizik možného ohrožení života nebo zdraví na pracovišti, včetně výsledků měření faktorů pracovních podmínek,
- předložit jim technickou dokumentaci strojů a zařízení,
- sdělit jim informace rozhodné pro ochranu zdraví při práci. V případě pracovišť, která podléhají z důvodu státního nebo jiného zákonem chráněného tajemství zvláštnímu režimu, vstupují na tato pracoviště pouze určení zaměstnanci poskytovatele pracovnělékařských služeb, kteří jsou v tomto případě povinni dodržet zvláštní režim,
- při zařazování zaměstnanců k práci postupovat podle závěrů lékařských posudků o jejich zdravotní způsobilosti,
- při odeslání zaměstnance k pracovnělékařské prohlídce vybavit jej žádostí obsahující údaje o druhu práce, režimu práce a pracovních podmínkách, ke kterým je posouzení zaměstnance požadováno,
- odeslat zaměstnance na mimořádnou pracovnělékařskou prohlídku, pokud o to zaměstnanec požádal.

Zaměstnavatel má právo vyslat zaměstnance na mimořádnou pracovnělékařskou prohlídku, má-li pochybnosti o zdravotní způsobilosti zaměstnance k práci.

Zaměstnanec je povinen:

- podrobit se pracovnělékařským službám u smluvního lékaře, se kterým zaměstnavatel uzavřel písemnou smlouvu, popřípadě u kategorie 1 u registrujícího poskytovatele (obvodního lékaře),
- podrobit se pracovnělékařským službám nařízeným podle jiného právního předpisu,
- sdělit poskytovateli pracovnělékařských služeb jméno a adresu registrujícího poskytovatele a dalších poskytovatelů, kteří ho přijali do péče,
- sdělit poskytovateli pracovnělékařských služeb na jeho žádost nebo z vlastního podnětu všechny jemu známé nebo podezřelé skutečnosti související s ochranou zdraví při práci.

Poskytovatel pracovnělékařských služeb je povinen:

- informovat zaměstnance o možném vlivu faktorů pracovních podmínek na jeho zdraví, a to se znalostí vývoje jeho zdravotního stavu,
- informovat zaměstnavatele o možném vlivu faktorů pracovních podmínek na zdravotní stav jeho zaměstnanců,
- vykonávat pravidelný dohled na pracovištích zaměstnavatele a nad pracemi vykonávanými zaměstnanci,
- spolupracovat se zaměstnavatelem, zaměstnanci, zástupcem pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a s odborně způsobilými osobami, odborovou organizací a kontrolními orgány v oblasti BOZP.
- neprodleně oznamovat zaměstnavateli zjištění závažných nebo opakujících se skutečností negativně ovlivňujících BOZP,

- podat podnět kontrolním orgánům v oblasti BOZP k zjednání nápravy nad dodržováním povinností v BOZP v případě, že zjistí, že zaměstnavatel nepostupuje v souladu s lékařskými posudky nebo přes opakované upozornění neplní povinnosti v bezpečnosti a ochraně zdraví při práci stanovené jinými právními předpisy,
- vést dokumentaci o pracovnělékařských službách prováděných pro zaměstnavatele, která se nevztahuje ke konkrétnímu zaměstnanci, odděleně od zdravotnické dokumentace vedené o konkrétních zaměstnancích; dokumentací pracovnělékařských služeb se rozumí záznamy o provádění dohledu na pracovišti zaměstnavatele, včetně výsledků analýz, o poradenství poskytnutém zaměstnavateli a jiné obdobné záznamy o činnostech prováděných v rámci pracovnělékařských služeb,
- vést odděleně zdravotnickou dokumentaci vedenou o pacientovi od zdravotnické dokumentace vedené o zaměstnanci při poskytování pracovnělékařských služeb, jestliže je registrujícím poskytovatelem pacienta a zároveň poskytovatelem pracovnělékařských služeb.

Poskytovatel pracovnělékařských služeb je oprávněn **požadovat po zaměstnavateli zajištění měření**, popřípadě expertizy, a to za účelem analýzy pracovních podmínek, pracovního prostředí a odezvy organismu zaměstnanců, včetně výsledků kategorizace zdravotních rizik, pokud má podezření, že došlo ke změně pracovních podmínek, které negativně ovlivňují zdraví zaměstnanců. Zaměstnavatel je povinen měření nebo expertizy zajistit. Jestliže s požadavkem na zajištění těchto měření nebo expertiz nesouhlasí, požádá o stanovisko příslušný orgán ochrany veřejného zdraví podle zákona o ochraně veřejného zdraví nebo Státní úřad pro jadernou bezpečnost, jde-li o práci v prostředí ionizujícího záření.

